

YOLANDA OQUELÍ (GUATEMALA)

Activista mediambiental de San José del Golfo (Guatemala), líder comunitària de l'organització Frente Norte del Área Metropolitana (FRENAM – Resistencia La Puya). Aquest moviment de resistència pacífica lluita contra les empreses multinacionals extractives i, concretament, contra el projecte miner “El Tambor” als municipis de San José del Golfo i San Pedro Ayampuco. Protesten, d’una banda, perquè a les

comunitats afectades pel projecte miner no se’ls va informar ni consultar abans de concedir la llicència tal i com estipula la llei; i, de l’altra, per les conseqüències mediambientals i sanitàries que ocasionaria l’extracció d’or, en especial al recurs de l’aigua.

Exmingua S.A. (Exploraciones Mineras de Guatemala) és qui disposa de la llicència d’explotació, empresa subsidiària de la canadenc Radium Gold en un primer moment i més endavant de la nord-americana, Kappes Cassiday & Associates. Aquest moviment de resistència pacífica és l’únic en tot el país que s’ha mantingut durant més de tres anys i que ha aconseguit frenar el projecte miner tot i haver estat concedida la llicència. El moviment va començar a organitzar-se en 2010, però va ser al març de 2012, quan els habitants de la zona van decidir bloquejar l’entrada a la mina i van instal·lar “el plantón” de La Puya on fan torns de 24h per evitar que entri la maquinària i comenci l’explotació de la mina.

Degut al seu activisme i al rol de líder del moviment, Yolanda Oquelí està perseguida, amenaçada i ha estat víctima d’un intent d’assassinat. En 2012, després de participar en una manifestació pacífica en contra del projecte miner, Yolanda va ser tirotejada i una bala se li va allotjar molt a prop del fetge. Arran d’aquest fet, la Comissió Interamericana de Drets Humans va ordenar a les autoritats guatemalenes concedir serveis de protecció a Yolanda. Des de llavors, l’activista viu amb guardes de seguretat. Igualment, pateix persecucions constants i el govern de Guatemala li ha posat diverses demandes, d’entre les quals, la més greu és una demanda acusant-la de segrest. A més a més, el govern de Guatemala ha engegat campanyes de desprestigi i criminalització contra els integrants de La Puya i, en especial, contra les dones.